یادداشت

شرط اول رفع تحریم‌ها

علی خضریان
نماینده تهران

درباره برجام و چگونگی مواجهه با آن راهکارهای مختلفی در نظر گرفته شده اما نکته اصلی این است که مجلس شورای اسلامی قانونی را تحت عنوان اقدام راهبردی برای رفع تحریم‌ها به تصویب رساند و از سوی شورای نگهبان هم مورد تایید قرار گرفته است و نوع مواجهه ما با برجام باید دقیقا منطبق با مفاد قانون تصویب شده از سوی مجلس باشد.

واقعیت این است که ما هیچ‌گونه مخالفتی با مذاکره و نشست‌وبرخاست‌های سیاسی و بین‌المللی نداریم اما اگر قرار باشد گفت‌وگویی صورت گیرد باید منطبق با قوانین مجلس و سیاست‌های کلان نظام باشد.

آنچه که بدیهی است تامین منافع ملی جمهوری اسلامی ایران است و رسیدن به این هدف هم نیازمند یک انسجام داخلی است. بنابراین توصیه اصلی به دولت این است که نسبت به آنچه که مجلس در این رابطه تصویب کرد التزام داشته باشد.

قانون اقدام راهبردی برای رفع تحریم‌ها در حال اجراست و به مرحله غنی‌سازی ۲۰درصد رسیدیم و مراحل بعدی آن نیز پیش‌بینی شده است. این حوزه مرتبط با عرصه سیاست خارجی است و باید با قدرت آن را جلو بریم و براساس منافع و غرور ملی رفتار کنیم. به اعتقاد من حوزه سیاست خارجی باید مبتنی بر انسجام و اتحاد و همگرایی باشد. از سوی دیگر موضع جمهوری اسلامی ایران در قبال بازگشت احتمالی آمریکا به برجام براساس نگاه و نظر رهبری کاملا مشخص است. ایشان درباره بازگشت ایالات متحده به توافق هسته‌ای بر این نکته تاکید دارند که باید پیشتر، رفع تحریم‌ها صورت گیرد و اگر این اتفاق رخ ندهد بازگشت آمریکا به برجام به ضرر ما تمام خواهد شد.

بنابراین آنچه در درجه اول اهمیت قرار دارد موضوع رفع تحریم‌هاست و متعاقب آن است که می‌توان براساس منافع ملی با طرف‌های مخالف گفت‌وگو و مذاکره کرد.

کف مطالبات ایران

حسن قدیری ابیانه
کارشناس مسائل بین‌الملل

آمریکا برای بازگشت به برجام باید تمام تحریم‌ها علیه ایران را لغو کند چرا که بدون لغو تحریم‌ها بازگشت معنایی ندارد، همان‌طور که رهبری تاکید داشتند ابتدا همه تحریم‌ها لغو شده و پس از آن باید خواستار بازگشت به برجام باشند.

همچنین باید مذاکرات احتمالی انجام شده میان ایران با ۱+۵ شامل پرداخت خساراتی باشد که به‌واسطه تمرد آمریکا از اجرای تعهداتش در طول این مدت به کشورمان وارد شده است.

این کف مطالبات جمهوری اسلامی ایران است، بنابراین این‌که آنها اعلام پایبندی به تعهدات‌شان داشته و عضوی از برجام شوند تا دوباره بتوانند بازی قبلی خود را تکرار کنند نباید برای ما قابل قبول باشد.

شرط بازگشت آمریکا به برجام این است که ابتدا تعهد به عدم سوءاستفاده از مکانیسم ماشه را بدهند و دیگر این‌که ضمانت اجرایی ایجاد شود که اگر به تعهدات‌شان عمل نکنند مجازاتی برایشان در نظر گرفته شود. یکی از ضعف‌های برجام این بود که برای ایران مجازات تعیین شده بود این در حالی است که چنین روندی در مورد طرف مقابل وجود نداشت. بنابراین حتی اگر امضای کنگره پای برجام باشد کفایت نمی‌کند و باید آنها ضمانت اجرایی بدهند.

از سوی دیگر به‌جز برجام نباید در مورد موضوع دیگری مذاکره کرد و اگر بنا بر مذاکره باشد باید در مورد موضوع موشک‌های هسته‌ای آمریکا و جنایات این کشور در منطقه غرب آسیا و ضرورت پایان مداخلات منطقه‌ای آمریکا انجام شود.

ترامپ رفت و ما و کشورهای خلیج‌فارس ماندیم

وزیر خارجه با بیان این‌که باید به برخی از کشورهای خلیج‌فارس ثابت شده باشد که چگونه خود را چهار سال معطل ترامپ کردند، گفت: اکنون ترامپ رفت و ما و آنها ماندیم. محمدجواد ظریف افزود: ما همیشه دست‌مان را برای دوستی به سمت کشورهای خلیج‌فارس دراز کرده‌ایم زیرا این منطقه متعلق به همه ما و امنیت آن به نفع همه ماست. وی با اشاره به این‌که از ناامنی منطقه فقط یك گروه منفعت می‌برند، گفت: لذا ما این آمادگی را داریم که با کشورهای منطقه گفت‌وگو کنیم. همچنین ظریف با انتشار پیامی درخصوص انفجارهای روز پنجشنبه بغداد نوشت: از بمب‌گذاری‌های تروریستی در بغداد تا چاپلوسی و چکمه‌بوسی نتانیاهو. هرچند این بار برای فرد جدید جملگی جز یك هدف ندارد: به تله انداختن یك رئیس‌جمهوری دیگر در آمریکا، برای هدر دادن جان و سرمایه آمریکایی، به منظور مقابله با ایران. به‌رغم استیصال رقت‌بار [نتانیاهو]، نقشه‌های فرومایه علیه ایران دوباره به شکست خواهد انجامید.

آنتونی بلینکن، گزینه پیشنهادی جو بایدن برای وزارت خارجه آمریکا در جلسه کمیته روابط خارجی سنای آمریکا بازگشت به برجام را مقدمه‌ای برای گفت‌وگو درباره فعالیت‌های موشکی و منطقه‌ای ایران دانست

چند نکته درباره راهبرد «اقدام در برابر اقدام»

۴ گامی که آمریکا به ایران بدهکار است

گروه سیاسی

این روزها مقامات ایران و آمریکا زیاد از برجام می‌گویند؛ انتظار کشورهای عضو برجام از آمریکا این است که در دوره ریاست جمهوری بایدن به توافق هسته‌ای برگردد و مواضع بایدن و تیم او نیز نشان می‌دهد بازگشت به برجام را در دستور کار دارد اما مهم، نحوه این بازگشت است و در این میان باید دید چه گام‌هایی باید از سوی طرف مقابل برداشته شود چراکه به نظر می‌رسد اگر بایدن بخواهد بدون ملغی کردن تمام اقدامات تحریمی ترامپ بعد از خروج از برجام به این توافق برگردد، عملا این موضوع یک مساله کاغذی و روانی است و اثر عملی چندانی ندارد. بنابراین می‌توان برداشته شدن همه تحریم‌ها، پرداختن خسارت ناشی از خروج آمریکا از برجام، همچنین گرفتن تضمین محکم و حقوقی از طرف غربی در راستای عدم تکرار تجربه برجام را از جمله گام‌هایی عنوان کرد که طرف غربی به‌ویژه آمریکا باید انجام دهد. رهبر انقلاب به‌صراحت تأکید کرده‌اند ما هیچ اصراری نداریم آمریکا به برجام برگردد. اصلا مساله ما این نیست که آمریکا به برجام برگردد یا برنگردد. آنچه مطالبه منطقی و مطالبه عقلانی ماست، رفع تحریم‌هاست.

بااین‌حال مواضع اعضای تیم بایدن ازجمله آنتونی بلینکن، گزینه پیشنهادی برای وزارت خارجه نشان می‌دهد آمریکا همچنان به‌دنبال زیاده‌خواهی است و به‌گونه‌ای وانمود می‌کند که بازگشت این کشور به برجام، امتیازی برای ایران است.

در این‌جاست که کارشناسان تأکید دارند تنها راه مقابله با تکرار زیاده‌خواهی دولت آمریکا، درس گرفتن از گذشته و موضع‌گیری قاطع مسؤولان کشورمان است؛ موضوعی که البته در کلام برخی دولتمردان کمتر دیده می‌شود. تحلیلگران مسائل بین‌الملل معتقدند کشورمان باید ابتدا لغو کامل تحریم‌ها را مطالبه کند و سپس به اجرای تعهدات هسته‌ای خود در چارچوب برجام برگردد و نباید با تکرار تجربه‌ای که در سال ۹۴ انجام شد صرفا در مقابل اقدامات صوری طرف مقابل ازجمله یک فرمان یا یک امضا، بار دیگر به اجرای کامل تعهدات خود در برجام برگردیم.

> کارشناسان تاکید دارند تنها راه مقابله با تکرار زیاده‌خواهی دولت آمریکا، درس گرفتن از گذشته و موضعگیری قاطع مسؤولان کشورمان است کشورمان باید ابتدا لغو کامل تحریم‌ها را مطالبه کند سپس به اجرای تعهدات هسته‌ای خود در چارچوب برجام بازگردد

شرط روحانی برای بازگشت آمریکا به برجام

رئیس‌جمهوری در جلسه روز چهارشنبه هیات دولت بار دیگر به پایان دوران ریاست‌جمهوری ترامپ اشاره و به دولت جدید آمریکا توصیه کرد از سرنوشت ترامپ درس بگیرد.

حسن روحانی که پیش از این هم در اظهاراتی گفته بود رئیس جمهوری جدید آمریکا می‌تواند با یک امضا به برجام بازگردد و اصلا زمان نمی‌برد، دیروز هم در موضعی مشابه گفت: ما امروز آمادگی داریم اگر طرف مقابل با صداقت عمل کند و به قانون و تعهدات برگردد، خیلی سریع مشکلات حل شود و پیچیدگی حقوقی هم ندارد، اگر اراده کنند و صداقت داشته‌باشند، یک ساعته مشکلات قابل حل است.

وی با بیان این‌که دولت جدید آمریکا وظایف سنگینی بر دوش دارد و باید به قانون، مقررات و قطعنامه‌های بین‌المللی برگردند، افزود: اگر صادقانه به قانون برگشتند و در عمل صداقت خود را نشان دادند، ما هم به تعهدات خود عمل خواهیم‌کرد.

رئیس‌جمهوری تصریح کرد: امروز توپ در زمین آمریکا و واشنگتن است، اگر به تعهدات خود عمل کنند ما هم عمل می‌کنیم.

صداقتی که وجود ندارد

این اظهارات در حالی است که صداقت مورد اشاره روحانی در مواضع اعضای تیم بایدن دیده نمی‌شود و نباید به عملکرد دولت بایدن در قبال برجام امیدی داشت؛ چرا که به نظر می‌رسد آمریکایی‌ها قصد دارند بازگشت آمریکا به برجام را به بازگشت ایران به تعهدات هسته‌ای مشروط کنند و در صورت تحقق آن به برجام‌های دیگر در خصوص مسائل موشکی و منطقه‌ای ایران می‌اندیشند.

آنتونی بلینکن، گزینه پیشنهادی جو بایدن برای وزارت خارجه آمریکا در همین زمینه گفت: در صورتی که ایران به تعهدات خود در چارچوب توافق هسته‌ای عمل کند، ایالات متحده نیز به تعهدات خود در این توافق عمل خواهدکرد.

وی که در برابر اعضای کمیته روابط خارجی سنای آمریکا صحبت می‌کرد، افزود: جو بایدن معتقد است اگر ایران به اجرای تعهداتش بازگردد، ما نیز این کار را خواهیم کرد. ما به همراه متحدان و شرکای خود که یک بار دیگر در یک صف خواهیم بود، از این موضوع به عنوان زمینه‌ای برای دستیابی به یک توافقی طولانی و مستحکم‌تر استفاده خواهیم‌کرد. همچنین آوریل هینس، کاندیدای معرفی‌شده برای تصدی سمت مدیر اطلاعات ملی آمریکا در جلسه پرسش و پاسخ کمیته امور امنیتی مجلس سنا گفت: «بایدن اشاره کرده است اگر ایران به تعهداتش بازگردد، او نیز چنین خواهد کرد. به صراحت باید بگویم که راه درازی برای رسیدن به آن در پیش داریم.» هینس همچنین هشدار داد در روند بازگشت به توافق هسته‌ای، لازم است دولت جو بایدن گسترش برنامه موشکی ایران و دیگر اقدامات «بی‌ثبات‌کننده» جمهوری اسلامی را مدنظر قرار دهد.

احتیاط درباره باج‌خواهی آمریکا

دلیل اصرار ایران بر ضرورت لغو تحریم‌ها پیش از بازگشت آمریکا به برجام این است که اگر این اتفاق نیفتد و صرفا دولت ایران به یک امضا برای بازگشت آمریکا به برجام اکتفا کند، کاخ سفید در آینده برای هر اقدام خود که جزو وظایف این کشور در برجام است از ایران امتیازاتی را مطالبه خواهد کرد.

کمال خرازی، رئیس شورای راهبردی روابط خارجی در گفت‌وگویی در این‌باره گفته است: اگر آمریکا بخواهد بدون رفع تحریم‌ها به برجام برگردد موجب باج‌خواهی است؛ چراکه در برابر هر تحریمی که بخواهد رفع کند خواسته‌ای را مطرح خواهد کرد و این اقدام عاقلانه نیست.

خرازی معتقد است، راه صحیح این است قبل این‌که بخواهد به برجام برگردد تمام تحریم‌هایی که بعد از امضای برجام در قالب دستورات اجرایی رئیس‌جمهوری وضع شده است؛ اعم از این‌که مربوط به هسته‌ای باشد یا برچسب‌های تروریسم و حقوق بشر داشته باشد، بردارد.

قانون مجلس، کمک‌کار دولت در مواجهه با غرب

قانونی هم که چندی قبل توسط مجلس شورای اسلامی با عنوان لغو تحریم‌ها و صیانت از حقوق ملت ایران تصویب شد، می‌تواند به دولت در پیشبرد اهداف جمهوری اسلامی ایران در زمینه برجام کمک کند. مجلسی‌ها در این قانون، دولت را موظف به کاهش تعهدات هسته‌ای کرده‌اند و بازگشت به شرایط قبلی تعهدات، صرفا در زمانی صورت خواهد گرفت که طرف مقابل به تعهدات خود در رفع تحریم‌ها عمل کند و نهادهای مرتبط در دولت جمهوری اسلامی ایران گزارش این اقدامات را به مجلس ارائه کنند.

محمود عباس‌زاده مشکینی، عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس در این زمینه می‌گوید: قانون مجلس باعث تبدیل سیاست‌های انفعالی به سیاست‌های فعال در قبال طرف‌های مقابل شد. بنابراین از این پس اگر قرار به استمرار و تداوم برجام باشد باید به فکر بازی برد- برد میان ایران و طرف‌های مقابل بود.

۴ گامی که آمریکا باید بردارد

زمزمه‌های برگشت آمریکا به توافق هسته‌ای بیش از پیش به گوش می‌رسد در همین راستا به نظر می‌رسد طرف غربی به‌ویژه آمریکا باید قبل از هر اقدامی از سوی ایران، چند گام مهم بردارد.

گام اول: طبیعتا یکی از این اقدام‌ها را باید برداشتن تمام تحریم‌هایی بدانیم که طرف غربی براساس متن برجام باید لغو می‌کرده است که حتی در دوره اوباما نیز انجام نشد. در این زمینه اگر دولت جو بایدن خواهان بازگشت به برجام است باید تمام تحریم‌هایی که گذاشته‌اند، برداشته شود و این براساس متن برجام است و تحریم‌ها باید لغو می‌شد، بنابراین خواسته‌ای افزون بر برجام نیست، حضور واشنگتن در برجام یعنی برداشتن همه تحریم‌هایی که به دلیل موضوع هسته‌ای به مردم ایران تحمیل کردند، لذا به طور طبیعی این اتفاق باید بیفتد.

گام دوم: باید تمام تحریم‌هایی که ترامپ پس از خروج از برجام علیه ایران وضع کرده است، برداشته شود. همان‌گونه که مشخص است بسیاری از تحریم‌های یکجانبه‌ای که از سوی دولت ترامپ علیه مبادلات تجاری، معاملات بانکی- اعتباری و سایر زمینه‌ها و ابعاد مربوط به امور تجاری و معیشتی کشورمان اعمال شده به دستور مستقیم دولت این کشور است و به همین دلیل دولت بایدن نمی‌تواند بهانه‌ای در خصوص عدم لغو آنها بیاورد. بنابراین به عبارت دیگر به نظر می‌رسد راهکاری که می‌تواند مانع تکرار تجربه گذشته در برجام شود، اصرار ایران بر لغو تحریم‌ها پیش از هرگونه اقدام از سوی ایران است، چراکه صرف بازگشت آمریکا به برجام در شرایط کنونی کفایت نمی‌کند بلکه باید تحریم‌ها را بردارد. تجربه بدعهدی دوره دولت اوباما. بایدن نشان داد نباید به رفع حقوقی و کاغذی تحریم‌ها دل‌خوش کرد.

گام سوم: بحث جبران خسارت‌هایی که در جریان تحریم‌های بی‌رحمانه آمریکا به ایران وارد شده، موضوع دیگری است که مقامات کشورمان بارها بر آن تاکید کرده‌اند. این خسارات شامل چند بخش می‌شود. بخشی از آن مربوط به درآمدهایی است که به دلیل تحریم‌های واشنگتن در حوزه نفت و گاز از دست رفته است. علاوه بر خسارات مادی ضربات شدیدی به سلامت روانی جامعه ایرانی وارد شده است. برای مثال تحریم‌های یکجانبه دارویی سبب شده تا نه تنها بیماران ایرانی نتوانند از امکان درمان به موقع بهره‌مند شوند، بلکه برخی از آنان به دلیل این محدودیت‌ها جان باختند.

گام چهارم: گرفتن تضمین محکم و حقوقی از طرف غربی به‌ویژه آمریکا درباره عدم تکرار تجربه خروج از برجام نیز از دیگر مواردی است که باید به آن توجه داشت. دولت جدید آمریکا باید تعهد کند نقض برجام دیگر تکرار نخواهد شد. زمانی که برجام منعقد شد برخی دلسوزان نظام به واسطه تجربه تاریخی نگرانی‌هایی را درباره بدعهدی آمریکا نسبت به معاهدات بین‌المللی مطرح می‌کردند. با این وصف، سکانداران عرصه سیاست خارجی امضای جان کری، وزیر خارجه ایالات‌متحده را به عنوان یک تضمین تلقی می‌کردند اما بعد از روی کار آمدن ترامپ، امضای کری و عهد و پیمان آمریکا آشکارا نادیده گرفته شد. در شرایط فعلی که احتمال بازگشت آمریکا به برجام مطرح است طبعا دیگر حتی نمی‌توان امضای بایدن را تضمینی برای استمرار حضور آمریکا در برجام دانست. این تضمین تنها در صورتی ممکن خواهد بود که به صورت قانونی از سوی کنگره آمریکا به تصویب رسد و به صورت سندی رسمی درآید.

اجرای ناقص برجام در دوره اوباما

نکته دیگری که باید به آن توجه داشت این است که برخلاف تصور برخی، برجام حتی در دوره اوباما نیز به‌درستی اجرا نشد و در این زمینه تحریم‌های اولیه یعنی غیرهسته‌ای مانع تحقق منافع از سوی کشورمان شد. به عبارتی حتی در زمان اوباما تحریم‌ها مخصوصاً در دستورات اجرایی برداشته نشد و بعد هم ترامپ دستورات اجرایی صادر کرد و تحریم‌های غیرهسته‌ای و محدودیت‌های شدید به بهانه‌های مختلف اعمال کرد که دارو و مواد غذایی را هم شامل شد. در دولت اوباما شاهد بودیم که علاوه‌بر عدم انجام تعهدات برجامی خود، با اقدامات و رفتاری خصمانه سعی خود را در جلوگیری از بهره‌مندی ایران از امتیازات و حقوق برجامی ایران مصروف داشته‌اند. ازجمله این موارد می‌توان به تحریم ۱۱ شخصیت حقیقی و حقوقی ایرانی در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۷ یعنی روز دوم اجرایی شدن برجام، تصویب و اجرای قانون موسوم به ویزا علیه چهار کشور خاورمیانه ازجمله ایران، توقیف یا به‌عبارتی دزدی دومیلیارد دلاری از اموال ایران. تمدید وضعیت اضطراری علیه ایران توسط اوباما. مصادره ۲/۸ میلیارد دلاری از دارایی‌های ایران در فوریه ۲۰۱۶ توسط دادگاه تجدیدنظر فدرال آمریکا به بهانه پرداخت خسارت به قربانیان تروریسم، وضع تحریم‌های جدید علیه ایران با استفاده از ابزار گزارش‌های حقوق بشری ضد ایران، جلوگیری از عادی‌سازی تجارت سایر کشورها با ایران و ممانعت از بهره‌مند شدن جمهوری اسلامی ایران از منافع اقتصادی برجام، از طریق دامن زدن و گسترش شک و تردید نسبت به آینده روابط اقتصادی و همکاری با ایران، ایجاد مقررات دست‌وپاگیر و موانع روانی در مسیر دسترسی آسان بانک مرکزی ایران به منابع مالی خود در خارج از کشور اشاره کرد.

تحریم‌های آمریکا بعد از خروج از برجام

آمریکا در ۴۰ سال گذشته تحریم‌های متعددی علیه ایران اعمال کرده‌است اما شدت و میزان این تحریم‌ها در دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ در کاخ سفید بیشتر شده‌است. ولی فقط تعداد تحریم‌هایی را که این کشور بعد از خروجش از برجام بر علیه جمهوری اسلامی ایران اعمال کرد، می‌توان از اعمال بیش از ۳۰۰ نوع تحریم علیه ایران و شرکت‌ها و نهاد مرتبط با آن نام برد. تحریم‌های آمریکا ذیل دولت ترامپ تحریم‌هایی از مراکز، شرکت‌ها، سازمان‌ها، نهادها، موسسات داخلی و حتی خارجی مرتبط با ایران تا شخصیت‌های مختلف را دربرمی‌گیرد. براساس اخبار منتشره، دولت ترامپ بعد از خروج از توافق هسته‌ای، ۶۰ اقدام تحریمی علیه کشورمان انجام داده است که برخی از آنها، دستورات اجرایی هستند؛ مثلا دستور اجرایی ۱۳۹۰۲ که کلیت اقتصاد ایران را تحریم کرده‌است. درواقع از این نوع دستورها، حداقل پنج مورد وجود دارد، همچنین ۵۵ مورد هم شناسایی‌های جدیدی که انجام شده و افراد و نهادهای جدیدی به لیست تحریم‌های آمریکا اضافه شده‌اند یا به بهانه‌های جدیدی مجددا تحریم شدند. این مجموعه اقدامات دولت ترامپ در زمینه تشدید تحریم‌های ایران که ازسوی اندیشکده‌های آمریکایی به‌عنوان راهبرد تحکیم دیوار تحریم (FSW) نام گرفت، به این شکل بود که تحریم‌هایی که در فضای واقعی وجود داشت، با دلایل و بهانه‌های مختلف تحکیم شد؛ به‌عنوان مثال با وجود این‌که بانک مرکزی ایران به‌دلیل برنامه هسته‌ای کشورمان تحریم بود، مجددا به بهانه حمایت از تروریسم و با استفاده از تگ SDGT، تحریم شد. همین شرایط در زمینه نفت کشورمان هم وجود دارد، چراکه این بخش هم اوایل آبان در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا، مجددا تحریم شد. در واقع تمام تحریم‌هایی که در برجام اجرای آنها موقتا تعلیق شده بود، در دولت ترامپ با عنوانی دیگر مجددا تحریم شده‌اند!

احمد حکیمی‌پور، دبیرکل حزب اراده ملت به خبرنگار جام‌جم می‌گوید: خواسته ایران برداشتن همه تحریم‌ها چه تحریم‌هایی که در دوره بعد از برجام لغو شد و چه تحریم‌های مضاعفی که بعد از خروج آمریکا از برجام از سوی ترامپ اعمال شد، است و این مساله جزو مطالبات جدی جمهوری اسلامی باید باشد. اگر قرار بر حل مسائل از طریق ادامه مذاکره و بازگشت دوباره آمریکا به برجام باشد طبعا پافشاری درباره رفع این تحریم‌ها جزو حقوق جمهوری اسلامی ایران است و به‌هیچ‌وجه نباید در قبال آن کوتاهی کرد.

راهکارهای احیای برجام

حسین موسویان، دیپلمات پیشین کشورمان در یادداشتی که به بررسی موانع پیش رو برای احیای برجام پرداخته، گفته‌است: «هرچند احیای برجام هنوز ممکن است اما آسان نخواهدبود؛ زیرا طرفین باید ۹ مانع را بردارند. یکی از این موانع ترتیبات بازگشت متقابل است به این معنی که ایران توقع دارد چون آمریکا برجام را ترک کرده، لذا ابتدا باید واشنگتن به برجام برگردد تا بعد تهران هم به اجرای کامل برگردد. هر چند این توقع ایران مشروع است اما واشنگتن ممکن است عکس این پروسه را بخواهد.» در ادامه موضوعات فرابرجامی را می‌توان از دیگر موانع نام برد به این معنی که برخی سیاستمداران در واشنگتن از بایدن می‌خواهند از اهرم تحریم‌های ترامپ به‌عنوان ابزار فشار علیه ایران استفاده کند تا ایران مجبور به پذیرش تعهدات فرابرجامی شود. آنها از موضوعات توان موشکی ایران، گسترش محدودیت‌های برنامه هسته‌ای ایران و بحران‌های منطقه‌ای به‌عنوان تعهدات فرابرجامی ایران نام برده‌اند. اما ایران همه این موضوعات را رد کرده‌است. در این میان نباید کارشکنی اسرائیل در مسیر احیای برجام را نادیده گرفت. مانع دیگر مربوط به تحریم‌های دوران ترامپ می‌شود. ترامپ اقیانوسی از تحریم‌های جدید تحت پوشش تروریسم و حقوق بشر علیه ایران اجرا کرده که هدفش عدم امکان بازگشت دولت بعدی به برجام بوده‌است. اجرای درست و کامل برجام، مستلزم رفع این تحریم‌ها توسط بایدن خواهدبود. موضوع ضمانت اجرا را می‌توان از دیگر موانع نام برد. خروج ترامپ از برجام و زیر پا گذاشتن قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل، به اعتبار آمریکا ضربه زده‌است و این باور را در ایران و بسیاری از کشورهای جهان به‌وجود آورده که آمریکا به‌راحتی تعهدات بین‌المللی‌اش را زیر پا می‌گذارد. بنابراین درصورت بازگشت بایدن به برجام، این سوال برای ایران و سایر اعضای برجام وجود خواهدداشت که چه تضمینی وجود دارد تا رئیس‌جمهوری بعدی آمریکا مجدد از برجام خارج نشود.